

Київський університет імені Бориса Грінченка

Факультет права та міжнародних відносин

Кафедра приватного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

«

2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ
«СТРАХОВЕ ПРАВО»**

для студентів

спеціальності

081 Право

освітнього рівня

першого (бакалаврського)

освітньої програми

081.00.01 Право

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Прогр. 2286/23
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
«23»

Київ – 2023

Розробник:

Буличева Наталія Анатоліївна, к.ю.н., доцент, доцент кафедри приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Буличева Наталія Анатоліївна, к.ю.н., доцент, доцент кафедри приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри приватного права Факультету права та міжнародних відносин
Протокол від «30» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри приватного права

Л.В. Орел

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми

«28» серпня 2023 р.

Н.А. Сергієнко

Робочу програму перевірено

«28» серпня 2023 р.

А.Ю. Нашинець-Наумова

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Правове регулювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання		
<i>Вид дисципліни</i>	вибіркова	
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська	
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	4/ 120	
<i>Курс</i>	3, 4	4
<i>Семестр</i>	7	7,8
<i>Кількість змістових модулів з розподілом</i>	2	
<i>Обсяг кредитів</i>	4	4
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	120	120
<i>Аудиторні</i>	56	16
<i>Модульний контроль</i>	8	-
<i>Семестровий контроль</i>		-
<i>Самостійна робота</i>	56	104
<i>Форма семестрового контролю</i>	Залік	Залік
Змістовий модуль «Страхове право»		
<i>Курс</i>	4	4
<i>Семестр</i>	7	8
<i>Обсяг кредитів</i>	2	2
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	60	60
<i>Аудиторні</i>	28	8
<i>Модульний контроль</i>	4	
<i>Семестровий контроль</i>		
<i>Самостійна робота</i>	28	52
<i>Форма семестрового контролю</i>	-	-

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – досягнення всебічного глибокого розуміння студентами природи і суті страхових правовідносин, підготовка до практичної діяльності, формування навичок реалізації страхових норм.

Завдання:

- формування у студентів професійної самосвідомості, абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу щодо використання знань страхового права;
- формування навичок збору і аналізу інформації з національних і міжнародних правових норм, що регулюють страхові відносини, використання сучасних інформаційних технологій і баз даних;
- формування здатності виявляти проблеми правового регулювання страхової діяльності і пропонувати способи їх вирішення;
- формування здатності проведення досліджень у сфері правового регулювання страхової діяльності, уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати, брати участь в аргументованій професійній дискусії;
- формування здатності приймати неупереджені і мотивовані рішення, визначати інтереси і мотиви поведінки інших осіб;
- формування уміння застосовувати знання у сфері страхового права у практичній діяльності при моделюванні правових ситуацій.

Завдання навчальної дисципліни передбачають формування наступних компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК) –

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності -

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2. Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.

2. Результати навчання за дисципліною

Студент має знати та розуміти, вміти:

ПРН2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

ПРН14. Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.

ПРН21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

3. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л.	с.	пр.	лаб.	с.р.
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування	10	2	4			4
Тема 2. Загально-правові засади страхування	8	2	2			4
Тема 3. Правовий статус учасників страхової діяльності	8	2		2		4
Модульний контроль	2					
Разом за змістовним модулем 1	28	6	6	2		12
Змістовий модуль 2.						
Тема 4 Організація нагляду та контролю за страховою діяльністю	8	2		2		4
Тема 5 Договір страхування	12	2		4		6
Тема 6. Міжнародна співпраця у страховій діяльності.	10	2	2			6
Модульний контроль	2					
Разом за змістовним модулем 2	32	6	2	6		16
Усього годин	60	12	8	8		28

Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	заочна форма				
		у тому числі				
	л.	с.	пр.	лаб.	с.р.	
Змістовий модуль 1. Основи страхового права.						
Тема 1 Сутність, принципи і роль страхування	8					8
Тема 2 Загальноправові засади страхування	10	2				8
Тема 3 Правовий статус учасників страхової діяльності	8					8
Тема 4 Організація нагляду та контролю за страховою діяльністю	10	2				8
Тема 5 Договір страхування	10			2		8
Тема 6. Міжнародна співпраця у страховій діяльності.	14		2			12
Разом	60	4	2	2		52
Усього годин	60	4	2	2		52

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування

Історико-правові аспекти виникнення і розвитку страхування. Структура національного страхового ринку. Поняття страхової діяльності. Поняття страхування. Основні страхові поняття. Принципи здійснення страхової діяльності. Види та функції страхової діяльності. Обов'язкові та добровільні види страхової діяльності. Публічно-правові та приватно - правові засади здійснення страхової діяльності.

Рекомендовані джерела: основні [1; 2; 5; 6; 7], додаткові [19; 31; 32].

Тема 2. Загально-правові засади страхування

Роль страхового права в сучасних умовах життя і діяльності фізичних та юридичних осіб. Поняття, предмет та метод страхового права. Місце страхового права в системі права. Система та принципи страхового права. Поняття та особливості джерел страхового права. Види джерел страхового права. Правила страхування як основна правова форма закріплення умов добровільного страхування. Шляхи вдосконалення страхового законодавства. Страхові правові норми. Поняття, ознаки та зміст страхових правовідносин.

Рекомендовані джерела: основні [1; 2; 5; 6; 7], додаткові [19; 31; 32].

Тема 3. Правовий статус учасників страхової діяльності

Учасники страхової діяльності. Правове становище страховиків. Порядок створення, державної реєстрації та ліцензування страховика. Правовий статус філій та представництв страхових компаній. Правовий режим майна суб'єктів страхової діяльності. Особливості реорганізації та ліквідації страховиків. Перестрахування та співстрахування. Об'єднання страховиків. Правове становище страхових посередників на страховому ринку України. Страхові агенти і брокери.

Рекомендовані джерела: основні [1 - 6], додаткові [16 – 20; 24-27; 31; 32].

Змістовий модуль 2.

Тема 4. Організація нагляду та контролю за страховою діяльністю

Причини та мета державного регулювання та державного нагляду за страховою діяльністю. Поняття, сутність і види державного регулювання страхової діяльності. Види державного нагляду за страховою діяльністю. Пруденційний нагляд. Окремі правові форми державного регулювання страхової діяльності. Ліцензування страхової діяльності. Органи, що здійснюють державне регулювання та нагляд за страховою діяльністю, їх класифікація, компетенція і завдання.

Рекомендовані джерела: основні [1; 4; 6], додаткові [10; 11; 16-29; 32].

Тема 5. Договір страхування

Поняття та ознаки договору страхування. Сторони договору страхування. Форма і зміст договору страхування. Істотні умови договору страхування. Права й обов'язки суб'єктів страхового зобов'язання. Поліс страхування. Порядок укладання, зміни та розірвання договору страхування. Деякі види договорів добровільного майнового страхування. Характеристика деяких видів договорів особистого страхування. Публічно-правові основи загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Рекомендовані джерела: основні [1; 4; 6; 7], додаткові [21].

Тема 6. Міжнародна співпраця у страховій діяльності.

Міжнародна значимість страхових відносин. Головні засади діяльності страхових компаній на світовому ринку. Основні принципи страхування. Основи правового регулювання страхового нагляду в міжнародній практиці. Роль Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та Міжнародної асоціації страхових наглядачів (MACH) у здійсненні міжнародного регулювання страхової діяльності. Регіональні міжнародні організації, що забезпечують координацію дій з державного управління, що включає в себе і фінансово-правове регулювання страхування. Особливості національних систем страхового нагляду різних країн.

Рекомендовані джерела: основні [1; 6], додаткові [24; 25; 31].

5. Контроль навчальних досягнень

5.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

для денної форми навчання

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість
1	Відвідування лекцій	1	6	6
2	Відвідування семінарських занять	1	4	4
3	Відвідування практичних занять	1	4	4
4	Робота на практичному занятті	10	4	40
5	Робота на семінарському занятті	10	4	40
6	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5
7	Виконання модульної роботи	25	2	50
	Разом	-	-	149
	Максимальна кількість балів:	149		
	Розрахунок коефіцієнта:	0.671		
	Підсумковий бал	100		

для заочної форми навчання

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість
1	Відвідування лекцій	1	2	2
2	Відвідування семінарських занять	1	1	1
3	Відвідування практичних занять	1	1	1
4	Робота на практичному занятті	10	1	10
5	Робота на семінарському занятті	10	1	10
6	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5
	Разом	-	-	29
	Максимальна кількість балів:	29		
	Розрахунок коефіцієнта:	3,448		
	Підсумковий бал	100		

5.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Тема 1 Сутність, принципи і роль страхування

1. Становлення страхового ринку: історичний аспект. Виникнення перших страхових утворень.
2. Структура національного страхового ринку.
3. Поняття страхування.
4. Страхові фонди.
5. Ознаки та принципи страхування.
6. Функції страхування.
7. Основні страхові поняття: страхувальник, страховик, страховий ризик, страховий випадок, страховий платіж, страховий тариф, страхова оцінка, страхова сума, страхове відшкодування, франшиза.
8. Основні галузі страхування
9. Особливості класифікації видів страхування.
10. Обов'язкове та добровільне страхування.
11. Майнове страхування.
12. Особисте та соціальне страхування.
13. Страхування відповідальності та підприємницьких ризиків

Тема 2 Загальноправові засади страхування

1. Поняття та предмет страхового права
2. Принципи страхового права
3. Поняття та види джерел страхового права.
4. Конституція України, Цивільний кодекс України, Закон України «Про страхування» як основні джерела страхового права.
5. Підзаконні нормативно-правові акти як джерела страхового права. Локальні акти страхових компаній, їх значення як джерел страхового права.
6. Правила страхування. Призначення і функції правил страхування. Вимоги до їх змісту.
7. Страхові правовідносини: поняття та ознаки.
8. Об'єкти страхових правовідносин.
9. Страховик та страхувальник - головні суб'єкти страхування.

Тема 3 Правовий статус учасників страхової діяльності

1. Правове становище страховиків. Класифікація страховиків.
2. Державна реєстрація страховиків.
3. Правовий режим майна суб'єктів страхової діяльності.
4. Філія страховика. Представництво страховика.
5. Порядок реорганізації та ліквідації страхової компанії. Особливості забезпечення правонаступництва за укладеними договорами страхування у разі реорганізації страховиків. Умови забезпечення платоспроможності страховиків.
6. Вимоги законодавства України щодо діяльності іноземних страховиків.
7. Поняття і види перестрахування.
8. Необхідність та сутність перестрахування. Особливості, види та форми операцій перестрахування. Про затвердження Вимог до рейтингів фінансової надійності (стійкості) страховиків та перестраховиків-нерезидентів.
9. Об'єднання страховиків. Ліга страхових організацій України. Моторне (транспортне) страхове бюро України. Ядерний страховий пул. Товариства взаємного страхування.
10. Страхові брокери. Перестрахові брокери. Реєстрація страхових та перестрахових брокерів. Страхові агенти.

Тема 4 Організація нагляду та контролю за страховою діяльністю

1. Загальні засади державної політики у сфері страхування.
2. Поняття, сутність і види державного регулювання та нагляду за страховою діяльністю.
3. Засоби державного регулювання ринку страхування.
4. Структура, функції та компетенція органів, що здійснюють державне регулювання та нагляд за страховою діяльністю.

5. Ліцензійні умови провадження страхової діяльності.
6. Особливості примусової санації страховика.

Тема 5 Договір страхування

1. Поняття та значення договору страхування. Ознаки договору страхування.
2. Форма договору страхування.
3. Предмет договору страхування. Зміст договору страхування. Треті особи в договорі страхування. Вигодонабувач, застрахована особа. Права та обов'язки третіх осіб.
4. Поліс страхування. Види та зміст страхового полісу.
5. Порядок укладання, зміни та припинення договору страхування.
6. Підстави для визнання договору страхування або його окремих умов недійсними. Право зворотної вимоги страховика до особи винної у заподіянні збитків.
7. Особливості договору страхування домашнього майна, що належить громадянину. Договори страхування транспортних засобів.
8. Договори страхування непогашення кредиту та відповідальності позичальника за непогашення кредиту. Страхування фінансово-кредитних ризиків
9. Договір страхування життя. Договори страхування від нещасних випадків.
10. Правове регулювання загальнообов'язкового державного соціального страхування. Правове регулювання обов'язкового державного пенсійного страхування.

Тема 6. Міжнародна співпраця у страховій діяльності.

1. Напрямки міжнародно-правового регулювання страхової діяльності.
2. Роль Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) у здійсненні міжнародного регулювання страхової діяльності.
3. Міжнародна асоціація страхових наглядачів (IASA): історія створення, структура, діяльність.
4. Передумови для ефективного страхового нагляду ICP-1.
5. Система нагляду (ICP 2 - 5)
6. Вимоги ЄС до оцінки платоспроможності страхових компаній.
7. Особливості національних систем страхового нагляду Великобританії, Німеччини, США, Франції, Японії. Світові системи договірної регулювання фінансовою стійкістю перестраховальних компаній.

Завдання:

1. Написати словник страхових термінів.
2. Підготувати презентацію на тему «Цікаві факти з історії розвитку страхування».
3. Підготувати доповідь про найвідоміші страхові компанії України та проаналізувати зміст Статуту та Правил страхування на прикладі документів однієї з них.
4. Розробити проект договору страхування життя.
5. Письмово пояснити та навести приклад, у чому полягає сутність перестрахування.
6. Проаналізувати зміст Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг та виписати функції і повноваження цього органу.
7. Підготувати наукову доповідь на тему: «Міжнародна значимість страхових відносин».
8. Підготувати наукове повідомлення на тему: «Суттєві умови договорів страхування банківських ризиків». Проаналізувати досвід світової кризи 2008 року та розробити проект договору страхування банківських ризиків у випадку неповернення кредитів.
9. Підготувати презентацію на тему «Система страхового нагляду ICP».
10. Проаналізувати особливості американської системи страхового нагляду та підготувати аналітичну записку.

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
5	студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.

4	студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "5 балів", при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.
3	студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань.
1-2	студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове або логічне мислення.

5.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням різних завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання

Бал	Критерії
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати визначення юридичного поняття. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує своє рішення.

5.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок на семінарських заняттях та під час виконання самостійної роботи, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Семестровий контроль знань студентів здійснюється у формі заліку після вивчення змістовних модулів «Банківське право», «Страхове право».

5.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

Для денної форми навчання.

Разом: 60 год., із них: лекції – 12 год., семінарські заняття – 8 год., практичні заняття – 8 год, модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 28 год.

Модулі (бали)	Змістовний модуль 1, 2 (149 б)								
Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8	
Лекції (бали)	Л 1 (1 б)	Л 2 (1 б)	Л 3 (1 б)	Л 4 (1 б)	Л 5 (1 б)	Л 6 (1 б)			
Семінарські заняття (бали)	С 1 (1 б)		С 2 (11 б)		С 3 (11 б)		С 4 (11 б)		
/ Практичні заняття (бали)			П 1 (11 б)	П 2 (11 б)		П 3 (11 б)		П 4 (11 б)	
Самостійна робота	Самостійна робота (5 балів)								
Модульний контроль (вид, бали)	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)							Модульна контрольна робота 2 (25 балів)	
Підсумковий контроль (вид, бали)	Проміжний контроль (100 балів)								

Для заочної форми навчання.

Разом: 60 год., із них: лекції – 4 год., семінарські заняття – 2 год, практичні заняття – 2 год., самостійна робота – 52 год.

Модулі (бали)	Змістовний модуль 1 (29 б)								
Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8	
Лекції (бали)	Л 1 (1 б)	Л 2 (1 б)							
Семінарські заняття (бали)			С 1 (1 б)						
/ Практичні заняття (бали)			П 1 (1б)						
Самостійна робота	Самостійна робота (5 балів)								
Підсумковий контроль (вид, бали)	Проміжний контроль (100 балів)								

8. Рекомендовані джерела

Основні

1. Про страхування: Закон України від 7 березня 1996 року *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 18. Ст. 78.
2. Господарський кодекс України *Офіційний вісник України*. 2003. № 11. Ст. 462.
3. Цивільний кодекс України: від 16 січня 2003 року *Офіційний вісник України*. 2003. № 11. Ст. 461.
4. Організаційно-правове забезпечення страхової діяльності в Україні: навч.-метод. посібник [Електронний ресурс] / [Є.О. Харитонов, О.І. Сафончик, О.С. Адамова та ін.] Одеса : Фенікс, 2020. 121 с.
5. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестраховування: проблеми теорії та практики [Текст] : монографія / Н. Б. Пацурія, І. М. Войцеховська, А. С. Головачова ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Ліра-К, 2017. 254 с.
6. Страхова діяльність : метод. реком. / уклад. : О. М. Гладчук, С.С. Кучерівська. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 80 с.
7. Страхування : навчальний посібник / О. С. Журавка, А. Г. Бухтіарова, О. М. Пахненко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.
8. Господарське право: загальна частина : навч. посіб. / кол. авт. [Резворович К. Р., Юнін О. С., Юніна М. П. та ін.]. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2019. 262 с.
9. Цивільне право України: підручник. 2-е вид., перероб. і доп. У 2 частинах. / За ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.), Ч. 1. Загальна. К.: Видавництво Ліра-К, 2018. 736 с.
10. Цивільне право України : Загальна частина : підручник / Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка; заред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, Р. А. Майданика. 5-те вид., стер. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 976 с.

Додаткові

11. Кодекс торговельного мореплавства *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 47–52. Ст. 349.
12. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18 жовтня 2018 року № 2597-VIII *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 19. Ст. 74.
13. Кодекс України про адміністративні правопорушення *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. № 51. Ст. 1122.
14. Конституція України від 28 червня 1996 року *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
15. Повітряний Кодекс України від 19 квітня 2011 року № 3393-VI *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 48–49. Ст. 536.
16. Про акціонерні товариства : Закон України від 27.07.2022 р. № 2465-IX. *Голос України*. 2022. № 171
17. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. №1576-XII *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 49.С. 682.
18. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю Закон України від 6 лютого 2018 року № 2275-VIII *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 13. Ст. 69.
19. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12 липня 2001 року № 2664-III *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 1. Ст. 1.
20. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 року № 755-IV *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 31–32. Ст. 263.
21. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів : Закон України від 1 липня 2004 року №1961-IV *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 1. Ст. 1.
22. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 2 березня 2015 року № 222-VIII *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 23. Ст. 158.
23. Питання проведення обов'язкового державного страхування за деякими видами: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 листопада 2007 року №1372 *Урядовий кур'єр*. 2007. № 230.
24. Про порядок провадження діяльності страховими посередниками : Постанова Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1996 року № 1523 *Зібрання постанов Уряду України*. 1996. № 21. Ст. 590.

25. Про товариство взаємного страхування : Тимчасове Положення, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 1 лютого 1997 року № 132 *Офіційний вісник України*. 1997. № 6. Ст. 65.
26. Про затвердження Порядку та вимог щодо здійснення перестрахування у страховика (перестраховика) нерезидента : Постанова Кабінету Міністрів України від 4 лютого 2004 року №124 *Офіційний вісник України*. 2004. № 5. Ст. 242.
27. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з надання фінансових послуг (крім професійної діяльності на ринку цінних паперів): Постанова Кабінету Міністрів України від 7 грудня 2016 року № 913 *Офіційний вісник України*. 2016. № 98. Ст. 3192.
28. Залетов О .М. Державне регулювання інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні / О. М. Залетов // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. — 2016. — Вип. 3. — С. 25-32. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Ekon_2016_3_6
29. Горохов С. В. Порівняльний аналіз систем медичного страхування зарубіжних країн / С. В. Горохов, С. Д. Старинчук // Європейські перспективи. - № 3. – 2016. – С. 24- 28.
30. Сідельникова Л. П. Сучасний стан та перспективи фінансування державних фондів соціального страхування / Л. П. Сідельникова // Причорноморські економічні студії. – 2016 – Вип. 6. – С. 158-162.
31. Страхове законодавство в Європейському союзі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dfp.gov.ua/files/iNes_EU.pdf .
32. Страхування під час війни. Що змінюється у страхуванні з введенням воєнного стану? *Економічна правда*. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/14/685760/>